

Čtenářská gramotnost

Úroveň čtenáře	2. úroveň – začátečník
Cílová dovednost	Technika čtení, porozumění textu, aplikace, kreativita
Časový odhad	90 minut
Pomůcky	Kniha <i>Eliáš a babička z vajíčka</i> (1., 2. kapitola), čtvrtky papíru, pastelky, pracovní list nakopírovaný do každé skupiny

Popis dovednosti

Čte plynule, správně vyslovuje, čtenému rozumí, pozná stěžejní místa příběhu, hlavní myšlenku, hlavní postavy či hlavní informace. Na základě poslechu a vlastního čtení reprodukuje a interpretuje text podle obrázků, reaguje na otázky průvodce, které se vztahují k textu. Na základě svých zkušeností porozumí i tomu, co není v textu přímo napsané (čte mezi řádky).

Forma aktivity

Individuální, skupinová (dvojice – trojice)

Použité metody a strategie

Čtení s otázkami

Využití textu

Český jazyk a literatura, člověk a jeho svět, umění a kultura

Struktura lekce

Evokace

Skupina čtenářů sedí v kroužku na zemi nebo na židličkách. Průvodce vyzve děti, aby vyprávěly o svých rodičích, jaká je maminka, jaký je tatínek (co umí, zda si s nimi hrají, jestli jim vyprávují příběhy). Kdo nechce o rodičích mluvit, toho nenutíme.

Průvodce představí dětem knihu a řekne, že je seznámí s Eliášem, který má se svými rodiči velké trápení.

Uvědomění

Průvodce přečte dětem 1. kapitolu. Pak jim pokládá otázky k textu. Než odpoví, děti se mohou poradit ve dvojicích nebo ve trojicích (se sousedem, který sedí vedle nich).

Proč se Eliáš zlobí na tatínka a proč na maminku? (Slíbili mu, že si s ním budou hrát, ale pak na něj neměli čas, protože pracovali.) *Jak se Eliáš cítil?* (Měl vztek, nadával, roztrhal svoje obrázky a zacpal jimi záchod.)

Čtenáři začnou společně hlasitě číst 2. kapitolu. Střídají se po kratších úsecích (3–4 řádky), knihu si předávají, průvodce je nechává číst podle jejich čtenářských dovedností, popřípadě čte také dětem sám. Po každém odstavci čtení přerušuje a pokládá dětem otázky: *Co Eliáš dětem nejvíce závidí?* (Mají dědečky a babičky.) *Proč jim to závidí?* (Dědečkové a babičky mají nejrůznější schopnosti – děti říkají, které to jsou konkrétně.) Tady by měl průvodce více rozebrat jednu ze základních emocí – závist: proč si lidé závidí, co si závidí, zda je závist pro náš život potřebná, jak se proti ní bránit atd. *Kde hledal Eliáš ztracený míč?* (V odlehlé části parku.) *Směl jít do parku?* (Ne, maminka mu zakázala chodit jinam než na hřiště.) *Jak se ocitnul Eliáš za zídou?* (Odemkl branku.) *Co Eliáš našel?* (Vajíčko.) *Proč Eliáš nenechal vajíčko v parku?* (Myslel si, že když se ho dotkl, že ho už ptačí maminka nebude chtít, tak ho chtěl zachránit a nechat vylíhnout v teple doma.) *O čem cestou domů Eliáš přemýšlel?* (Kam vajíčko položí, čím ho přikryje, co se z něj vylíhne, čím bude ptáčka krmit; bál se, že mu rodiče nařídí, aby vajíčko vrátil.)

Po přečtení obou kapitol děti vypravují podle obrázků v pracovním listu, co už vědí o hrdinovi knihy. Pracovní list mají děti před sebou v menších skupinkách nebo ve dvojicích tak, jak sedí vedle sebe.

Reflexe

Děti sedí u stolku, mají před sebou čtvrtku papíru a pastelky.

Děti kreslí svoji rodinu (sebe, sourozence, svoje rodiče a prarodiče) nebo si vyberou, koho nakreslí. Obrázek mohou doprovodit textem, podobně jako je tomu v knize o Eliášovi na str. 8 (obrázky v pracovním listu). Několik slov napíší o mamince a o tatínkovi, několik slov o sobě.

Uspořádají výstavu vzniklých obrázků.

Sebehodnocení – metodické okénko

Tabulka sebe/hodnocení umožňuje čtenáři a průvodci ohodnotit zvládnutí konkrétní dovednosti na základě výkonu čtenáře v aktivitě. Sebe/hodnocení provádí čtenář samostatně nebo dle možností čtenáři navzájem po skončení aktivity, průvodce pomáhá vysvětlením rozdílů mezi jednotlivými úrovněmi zvládnutí, aby se čtenáři dokázali ohodnotit, např. pomocí otázek reflektujících proběhnutí aktivity nebo na jejich pracích ukazuje konkrétní projevy rozdílné míry zvládnutí úkolu.

Úskalí

Je velmi důležité citlivě pracovat s dětmi z neúplných rodin. Necháme je vyprávět, kreslit i psát o jejich nejbližších (mohou to být prarodiče, náhradní rodiče, adoptivní rodiče). Doporučujeme také ostatním dětem tuto skutečnost citlivě ale přirozeně vysvětlit.

Odkazy, zdroj

PROCHÁZKOVÁ, Iva. *Eliáš a babička z vajíčka*. Ilustrovala Markéta VYDROVÁ. Praha: Mladá fronta, 2013. ISBN 978-80-204-2855-4.

Vypravuj podle obrázků, co už víme o Eliášovi:

